

**Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 11 laki-
aloitteen johdosta laeiksi kansanedustajain eläkelain ja kansan-
edustajain perhe-eläkelain muuttamisesta**

Eduskunta on 26 päivänä helmikuuta 1982 lähettänyt sosiaalivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi lakialoitteen n:o 97.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina hallitusneuvos Lasse Sinivirta valtiovarainministeriöstä sekä apulaisosastopäällikkö Liisa Kostian valtiokonttorista. Käsiteltyään asian valiokunta esittää seuraavaa.

Lakialoitteessa ehdotetaan kansanedustajain eläkelain 6 §:ää muutettavaksi siten, että kansanedustaja voisi saada täyden eläkkeen oltuaan edustajana nykyisen 20 vuoden sijasta 15 vuotta. Vastaava muutos ehdotetaan tehtäväksi kansanedustajain perhe-eläkelain 5 §:ään. Lakialoitteessa ehdotetaan myös muutettavaksi kansanedustajain eläkelain 3 a §:ää vastaamaan nykyistä paremmin valtion eläkelakiin työttömyyseläkkeen osalta tehtyjä muutoksia. Vielä aloitteessa ehdotetaan kumottavaksi kansanedustajain eläkelain 19 §:n 2 momenttiin ja kansanedustajain perhe-eläkelain 16 §:n 3 momenttiin sisältyvät viittaukset ylimääräisistä eläkkeistä voimassa oleviin säännöksiin.

Sosiaalivaliokunta pitää tarpeellisena lakialoitteessa ehdotettua enimmäismääräisen eläkkeen ja perhe-eläkkeen karttumisajan lyhentämistä. Niin ikään valiokunta pitää pääosin tarpeellisena kansanedustajain eläkelain 3 a §:ään ehdotettuja muutoksia. Lakialoitteessa ehdotettujen kansanedustajain eläkelain 19 §:n 2 momentin ja kansanedustajain perhe-eläkelain 16 §:n 3 momentin kumoaminen johtaisi kuitenkin siihen, että maksussa olevien ylimääräisten eläkkeiden vuosittaiset tarkistukset vaatisivat oman säännöksen. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa mainitut säännökset jätettäväksi edelleen voimaan.

Vaikka edellä mainittujen muutosten hyväksyminen merkitsisikin huomattavaa korjausta kansanedustajien eläkejärjestelmässä oleviin

puutteisiin, järjestelmään jäisi edelleen huomattavia epäkohtia. Tämä koskisi erityisesti niitä edustajia, jotka pitkäkhön aikaa ovat olleet edustajantoimessa, mutta jotka edustajantoimen päättymisen jälkeen eivät vielä ole täyttäneet laissa säädettyä 60 vuoden eläkeikää. Tilanteen säilyttämisestä tältä osin nykyisellään aiheutuisi edelleen painetta ylimääräisten eläkkeiden myöntämiseen. Valiokunta on tutkinut mahdollisuutta ratkaista edellämainitut ongelmat puutumalla kansanedustajien eläkeikään. Tällainen ratkaisu olisi kuitenkin varsin kaavamainen ja merkitsisi poikkeamista maassamme yleisimmin noudatetuista eläkeistä. Tämän vuoksi valiokunta on päätenyt ehdottamaan järjestelyä, jossa vähintään seitsemän vuotta edustajana toiminut ja eduskunnasta pois jäänyt kansanedustaja saisi edustajavuosiaan vastaavan eläkkeen myös silloin, kun hän ei vielä ole täyttänyt 60 vuotta. Kansanedustajien eläkeikä jäisi tällöin entiselleen. Kun kuitenkaan ei ole taroituksenmukaista, että suhteellisen nuorena eduskuntatyöstä luopuvalle kansanedustajalle ryhdyttäisiin rajoituksetta maksamaan kansanedustajan eläkettä, valiokunta ehdottaa menettelyä, jossa eläkkeensaajan saama ansiotulo vähentäisi tai poistaisi kokonaan hänelle muutoin tulevan eläkkeen. Ansiotulona pidettäisiin tällöin asianomaisen henkilön veronalaista keskuukausiansiota, johon sisältyisivät siten myös asianomaisen saamat veronalaiset eläkkeet. Raja, jonka ylitse eläke ja ansiotulo eivät yhdessä voisi nousta, olisi kansanedustajan eläkkeen enimmäismäärä. Ylittävä osa vähennettäisiin myönnetystä eläkkeestä sitä maksettaessa. Näin voitaisiin valiokunnan mielestä joustavasti taata eduskunnasta pois jääneelle kansanedustajalle kohtuullinen toimeentuloturva tapauksissa, joissa muu ansiotulo ei siihen riitä. Toisaalta voitaisiin ehdotetulla järjestetyllä estää kansan-

edustajan kannalta kohtuuttoman edullisten eläke-etuuksien syntyminen. Valiokunta ehdottaa tätä tarkoittavien muutosten ottamista kansanedustajien eläkelain 2 ja 11 §:ään.

Valiokunta ehdottaa lisäksi lakialoitteen 3 a §:n muutettavaksi sellaiseksi, että se vastaa muussa lainsäädännössä olevia työttömyyseläkkeen ikärajoja koskevia säännöksiä.

Tapaturmavakuutuslakia on muutettu 1 päivänä tammikuuta 1982 voimaantulleella lailla (526/81). Muutetun lain mukaan korvauksena työtapaturman aiheuttamasta vammasta tai sairaudesta maksetaan muun muassa päivärahaa ja entisen elinkoron asemesta tapaturmaeläkettä ja haittarahaa. Samalla täysi päiväraha on korotettu 100 prosentiksi ja tapaturmaeläke 85 prosentiksi työansioista. Työeläkelaeissa on tämän johdosta säädetty yhteensovitttavaksi myös päiväraha ja elinkoron asemesta maksettava tapaturmaeläke. Valiokunta ehdottaa vastaavan muutoksen tekemistä kansanedustajain eläkelain 8 §:ään.

Sairausvakuutuslakia on muutettu 26 päivänä kesäkuuta 1981 annetulla lailla (471/81) muun muassa siten, että sairausvakuutuslain mukainen päiväraha tuli ensisijaiseksi myös kansan-

edustajain eläkelain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen nähden. Tästä seuraavat muutokset työkyvyttömyyseläkkeen maksamisen aloittamista koskeviin säännöksiin valiokunta ehdottaa tehtäväksi kansanedustajain eläkelain 9 §:ään.

Lain voimaantulosäännösten yhteydessä valiokunta ehdottaa säädettäväksi, että eduskunnan kansliatoimikunnan myöntämää ylimääräistä eläkettä maksetaan lain voimaantulosta lukien vain siltä osin kuin se on tähän lakiin perustuvaa eläkettä tai eläkkeen korotusta suurempi. Niin ikään valiokunta ehdottaa lakialoitteen voimaantulosäännöstä muutettavaksi siten, että siinä on otettu huomioon tapaturmavakuutuslainsäädännön ja sairausvakuutuslain muuttamista koskevien säännösten voimaantulosta johtuvat muutokset.

Valiokunta ehdottaa lainmuutokset saatettavaksi voimaan vuoden 1983 alusta lukien.

Edellä olevan perusteella sosiaalivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että lakialoitteeseen sisältyvät lakiehdotukset hyväksyttäisiin näin kuuluvina:

1.

Laki

kansanedustajain eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti (poist.)

muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1967 annetun kansanedustajain eläkelain (329/67)

3 a §:n 1 momentti, 6 §:n 1 momentti, 8 §:n 1 momentti ja 9 §:n 2 momentti,

näistä 3 a §:n 1 momentti sellaisena kuin se on 10 päivänä joulukuuta 1971 annetussa laissa (864/71), ja 8 §:n 1 momentti 28 päivänä maaliskuuta 1980 annetussa laissa (236/80), sekä

lisätään 2 §:ään uusi 2 momentti, jolloin entinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, 3 a §:ään uusi 3 momentti, 9 §:ään uusi 3—5 momentti ja 11 §:ään uusi 4 momentti, seuraavasti:

2 §

Eläkeiän saavuttaminen ei ole kuitenkaan edellytyksenä eläkkeen saamiseksi, jos kansanedustajalla on eläkeaikaa vähintään seitsemän vuotta.

3 a §

(1 mom. kuten lakialoitteessa.)

Sen estämättä, mitä 1 momentissa on säädetty työttömyyseläkkeen edellytyksenä olevasta alaikärajasta, työttömyyseläkettä on oikeus

saada myös vuonna 1927 tai sitä ennen syntyneellä kansanedustajana toimineella edunsaajalla.

6 §

(Kuten lakialoitteessa.)

8 §

Jos kansanedustajalle myönnetty eläke sekä hänelle maksettava kansaneläkkeen perusosa ja kutakin 16 vuotta nuorempaa lasta kohden kansaneläkelain (347/56) 30 b §:ssä säädetty kansaneläkkeen lapsikorotus sanotun lain 27 §:ssä tarkoitettun toisen kuntaryhmän mukaisena, tapaturmavakuutuslain (608/48) säännöksiin perustuva päiväraha tai tapaturmaeläke, liikennevakuutuslain (279/59) nojalla myönnetty omaan vammaan perustuva jatkuva korvaus, sotilasvammalain (404/48) mukainen elinkorko, työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettu peruseläke tai muu siihen verrattava virka- tai työsuhteeseen perustuva eläke yhteensä ylittävät 2 momentissa säädetyn yhteensovitusrajan, ylittävä osa vähennetään tämän lain mukaisesti eläkkeestä sitä maksettaessa.

9 §

Työkyvyttömyyseläkettä suoritetaan, jollei jäljempänä tässä pykälässä toisin säädetä, aikaisintaan sen kalenterikuukauden alusta, joka ensiksi seuraa sairausvakuutuslain 27 §:ssä tarkoitettun päivärahan ensisijaisuusajan eli 150 ensimmäisen suorituspäivän ja tämän jälkeisten sanotussa pykälässä tarkemmin määrättyjen viiden tai neljän täyden kalenterikuukauden jälkeen.

Sen estämättä mitä 2 momentissa on säädetty, työkyvyttömyyseläke suoritetaan 1 momentin mukaisesti, jos eläkehakemus on tehty ennen kuin sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa on maksettu 2 momentissa mainituilta 150 ensimmäiseltä suorituspäivältä. Tällöin kuitenkin edellytetään, ettei eläkehakemuksen tekemistä seuraavan kalenterikuukauden loppuun mennessä tai, jos tänä aikana on haettu sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa, sen hakemista seuraavan kalenterikuukauden loppuun mennessä ole myönnetty työkyvyttömyyden alkamisen jälkeiseen aikaan tai, jos tähän aikaan kohdistuva päivärahaohjelma on hylätty, sen

hylkäämisen jälkeiseen aikaan kohdistuvaa vähintään kuukauden ajalta yhdenjaksoisesti maksettavaa päivärahaa.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti 2 momentin mukaisesti, suoritetaan eläke sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa samalta ajalta maksettua sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti 3 momentin mukaisesti ja samalta ajalta on maksettu päivärahaa sairausvakuutuslain mukaan, suoritetaan eläkettä vain siltä osin kuin sen määrä ylittää samalta ajalta maksetun päivärahan määrän.

11 §

Jos eläke on myönnetty tämän lain 2 §:n 2 momenttia soveltaen, maksetaan eläkettä vain siltä osin kuin eläke ei yhdessä työ- tai yrittäjätoimintaan perustuvien ansiotulojen kanssa ylitä kansanedustajan eläkkeen enimmäismäärää. Eläkkeen määrä tarkistetaan kalenterivuositain pitäen perusteena edellä mainituista tuloista laskettua edellisen kalenterivuoden veronalaista keskikuukausiansiota. Eläkkeen määrän tarkistaminen toimitetaan myös edunsaajan hakemuksesta, milloin ansiot ovat huomattavasti muuttuneet. Ansiotulot eivät vaikuta eläkkeen määrään enää sen jälkeen, kun edunsaaja on täyttänyt 60 vuotta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1983. Tätä lakia sovelletaan, milloin eläketapahtuma on sattunut 1 päivänä tammi-kuuta 1982 tai myöhemmin kuitenkin siten, että lain 2 §:n 2 momentin mukainen oikeus eläkkeeseen on myös kansanedustajalla, jonka edustajantoimi on lakannut ennen tämän lain voimaantuloa, ja että lain 6 §:n 1 momenttia sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa sattuneisiin eläketapahtumiin perustuviin eläkkeisiin, joita koskevat asiat voidaan käsitellä uudelleen lainvoiman saaneen päätöksen estämättä. Tästä johtuva eläke tai eläkkeen korotus maksetaan lain voimaantulosta lukien.

Jos kansanedustaja tämän lain voimaantullessa saa eduskunnan kansliatoimikunnan myöntämää ylimääräistä eläkettä, maksetaan ylimääräistä eläkettä lain voimaantulosta lukien vain siltä osin kuin se on tähän lakiin perustuvaa eläkettä tai eläkkeen korotusta suurempi.

Mitä tämän lain 8 §:n 1 momentissa on säädetty tapaturmaeläkkeen yhteensovittamisesta, sovelletaan vastaavasti tapaturmavakuutuslain säännöksiin perustuvaan elinkorkoon.

Mitä tämän lain 9 §:n 2—5 momentissa on säädetty työkyvyttömyyseläkkeen maksamisesta, ei sovelleta työkyvyttömyyseläkkeeseen, joka keskeytyksettä jatkuu lain voimaantulon jälkeen.

2.

Laki

kansanedustajain perhe-eläkelain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti (*poist.*) muutetaan 31 päivänä joulukuuta 1968 annetun kansanedustajain perhe-eläkelain (791/68) 5 §:n 1 momentti näin kuuluvaksi:

5 §

(Kuten lakialoitteessa.)

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1983. Tätä lakia sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa sattuneisiin eläketapahtumiin perustuviin eläkkeisiin, joita koskevat asiat voidaan käsitellä uudelleen lainvoiman saaneen

päätöksen estämättä. Tästä johtuva perhe-eläke tai perhe-eläkkeen korotus maksetaan lain voimaantulosta lukien.

Jos kansanedustajan leski tai lapsi saa tämän lain voimaantullessa eduskunnan kansliatoimikunnan myöntämää ylimääräistä eläkettä, maksetaan ylimääräistä eläkettä vain siltä osin kuin se on tähän lakiin perustuvaa perhe-eläkettä tai perhe-eläkkeen korotusta suurempi.

Helsingissä 29 päivänä huhtikuuta 1982

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja M. Puhakka, varapuheenjohtaja Kauppi, jäsenet Ajo, Alppi, Halonen, Joutsenlahti (osittain), Juntumaa, Kempainen (osittain), Mikkola, Pesola, Pok-

ka (osittain), Raudaskoski (osittain), Saarikoski (osittain), Savola, Savolainen, Stenius-Kaukonen (osittain) ja Zilliacus sekä varajäsenet Hyrynkangas (osittain), Peltola (osittain) ja Raudasoja (osittain).